

4) Første behandling af lovforslag nr. L 39:

*Forslag til lov om ændring af retsplejeloven.
(Forbud mod anonyme vidner).*

Af Leif Hermann (SF) og Lenger (VS)
m.fl.

(Fremsat 16/10 85).

Lovforslaget sættes til forhandling.

*Forhandling***Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Det drejer sig også om en genfremsættelse. Forslaget går ud på, at retsplejeloven skal ændres, sådan at den tiltalte altid får et ubetinget krav på at blive gjort bekendt med identiteten af personer, der afgiver forklaring under sagen. Det er, som det fremgår af bemærkningerne, et forslag, der er fremsat på baggrund af en dom, som højesteret har afsagt den 2. december 1983.

I den pågældende sag fandt højesteret, at der ganske undtagelsesvis og kun i helt specielle tilfælde er mulighed for i en straffesag at hemmeligholde et vidnes identitet for den tiltalte.

Jeg kan i den forbindelse give den supplerende oplysning, som ikke fremgår af det lovforslag, som vi drøfter her, at Den europæiske Menneskerettighedskommission den 10. juli 1985 har truffet en afgørelse om spørgsmålet om brug af anonyme vidner. Ved denne afgørelse tog kommissionen nemlig stilling til en klage fra den tiltalte i den højesteretsafgørelse, jeg omtalte før. Kommissionen afviste klagen og gjorde det på en måde, der vel kan oversættes til, at man sagde, at klagen var »åbenbart grundløs«.

Nu er der som nævnt tale om en uændret genfremsættelse af et lovforslag fra sidste folketingssamling, og derfor kan jeg henvise til, hvad jeg tidligere har sagt.

Under debatten ved den tidligere førstebehandling gav jeg tilsagn om at forelægge spørgsmålet for retsplejerådet. Baggrunden herfor var bl.a., at også jeg finder, at spørgsmålet om anonyme vidner rejser nogle principielle retssikkerhedsmæssige problemer.

Allerede i marts måned 1985 anmodede jeg retsplejerådet om en vurdering af behovet for lovregulering af adgangen til anvendelse af anonyme vidner og om i givet fald at udarbejde udkast til regler om spørgsmålet i retsplejeloven. Jeg anmodede samtidig rådet

om, at udtalelsen måtte foreligge snarest muligt og senest 1. december 1985.

For at rydde enhver misforståelse af vejen vil jeg i øvrigt fastslå, at jeg ikke har fremsat eller udarbejdet noget lovforslag om brugen af anonyme vidner. Jeg finder det naturligt og rigtigt at afvente retsplejerådets udtalelse om spørgsmålet, ikke mindst fordi der her i tinget, da vi behandlede den sag sidst, var henstillinger om at forelægge sagen for dette råd.

På tilsvarende måde finder jeg, at det heller ikke på grundlag af det foreliggende lovforslag vil være rigtigt at gå ind i en nærmere drøftelse af disse principielle spørgsmål, idet en betænkning fra retsplejerådet må forventes at foreligge i løbet af en måneds tid, og så har vi det rette grundlag for at diskutere sagen.

Ole Espersen (S):

Det, vi i dag skal tage stilling til, er, om folketinget vil acceptere brugen af anonyme vidner i straffesager, og svaret fra den socialdemokratiske gruppes side er ubetinget et nej. Vi ønsker ikke, at der i retsplejeloven skal være mulighed for at anvende anonyme vidner. Højesterets afgørelse forudsætter faktisk, at man i en alvorlig sag, måske ofte resulterende i mange års fængselsstraf, skulle kunne blive dømt på grundlag af noget, man ikke kender, en forklaring, hvis indhold man ikke kender, afgivet af en person, hvis identitet man ikke kender. Det er uacceptabelt, og det giver ikke et rimeligt grundlag for at forsvare sig selv.

Man henviser ofte og med rette til, og det har højesteret utvivlsomt også lagt vægt på, at inden for de kredse, der her er tale om, vil vidnerne ofte være truet af det miljø, der er tale om. Men det samme miljø vil meget vel kunne tænkes at være interesseret i at ramme en konkurrent på markedet. En konkurrerende narkohandler kan fabrikere falske vidneudsagn og bede om anonymitet, og hvis den mulighed opstår, har vi ikke hjulpet retssikkerheden ret meget – heller ikke befolkningens sikkerhed – hvis vi tillader en sådan vidneførsel.

Så derfor er vores svar allerede i dag et klart nej. Jeg forstår godt baggrunden for højesterets flertals afgørelse. Det vil være skadeligt for vores følelse af retssikkerhed,